

Zpráva o účasti na 28. rakouském knihovnickém sněmu

Sdružení rakouských knihovníků a knihovnic – Vereinigung österreichischer Bibliothekare und Bibliothekarinnen (VÖB)

Jarmila Burgetová

Tento sněm – Österreichischer Bibliothekartag 2004 – se uskutečnil ve dnech 21.- 26. září v hornorakouském Linci. Hlavním tématem „*Knihovny – základ vzdělání*“ se jak plénum, tak i sekce a komise všestranně zabývaly. Slavnostní zahájení se konalo v lineckém Zemském domě. Hlavní – poněkud historizující – projev zde přednesl prof. dr. Ingo Mörth z Univerzity Johanna Keplera v Linci. Srdce přítomných a dlouhý aplaus získala svým upřímným, bezprostředním vystoupením prezidentka Zemského sněmu Horního Rakouska paní Angela Orthner. Ve videozáznamu pozdravil účastníky sněmu také nový rakouský prezident dr. Heinz Fischer.

Sněm se konal v nové moderní budově lineckého Design Centra a jako pokaždé jej doprovázela velká firemní výstava. Mezi zahraničními hosty (i pokud jde o referující) byli početně nejvíce zastoupeni kolegové z německy mluvících zemí (Německo, Švýcarsko, Jižní Tiroly), pozvány byly rovněž pracovnice rakouských knihoven v zahraničí. Sněmu se zúčastnilo více než 650 účastníků z 24 zemí.

Na závěr sněmu se konala valná hromada členů VÖB, na níž byly projednány základní dokumenty a proběhly volby dvanáctičlenného předsednictva, předsedy a dvou místopředsedů spolku. Předsedou byl znovu zvolen dr. Harald Weigel, první místopředsedkyní se stala Maria Seissl, druhým místopředsedou pak Peter Kubalek. Čestnou medailí dr. Bicka byl vyznamenán Helmut Zimmer z Rakouské národní knihovny.

V rámci Bibliothekartagu se konal – jak zde bývá zvykem – „Kulatý stůl“ tuzemských a zahraničních profesních spolků, tentokrát na téma „Strategické řízení pro knihovny, archivy a muzea“. Vystoupili na něm významní představitelé VÖB - dr. Harald Weigel a pí dr. Sigrid Reinitzer, dále vedoucí Fonografického archivu Akademie věd ve Vídni Ditrich Schiller, předsedkyně pracovní skupiny EUBAM Německého spolku BID Daniela Lülfiing, představitel Maďarského knihovnického spolku Lajos Muranyi, zástupkyně Bibliotheksservice – Centrum Baden-Württemberg Marion-Mallmann-Bieler, představitel Svobodné univerzity v Bolzanu (Bozen) Franz Berger a Jarmila Burgetová, čestná předsedkyně SKIP.

Níže uvádím text svého vystoupení, které mělo pozitivní ohlas.

V České republice jsme sice dosáhli na tomto poli jisté úspěchy, avšak o strategickém řízení pro knihovny, archivy a muzea zatím nelze hovořit. Největším problémem je totiž to, že tyto instituce jsou řízeny různými resorty – knihovny a muzea dvěma různými odbory Ministerstvem kultury, archivy pak Ministerstvem vnitra. Neexistuje společný dotační program, zcela rozdílná je úroveň aplikace informačních technologií a standardizace.

Na druhé straně je ovšem třeba konstatovat, že spolupráce knihoven s muzei a archivy se každoročně prohlubuje a zlepšuje. Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR (SKIP) pořádá ve spolupráci se Státním ústředním archivem každoročně (letos již popáté <http://skip.nkp.cz/akcArch04.htm>) konferenci „Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě“. Konference je věnována problematice spolupráce archivů, knihoven, muzeí, galerií a památkové péče při využívání informačních a komunikačních technologií pro ochranu a zpřístupnění kulturního dědictví. Zaslouhou této konference, která má každoročně velmi početné publikum, se knihovníci, muzejníci a archiváři osobně znají, jsou informováni, co se v knihovnách, muzeích a archivech děje a připravuje, dochází tu k čilé výměně zkušeností a ke konkrétní spolupráci.

Ke zlepšení spolupráce přispívá rovněž Český komitét „Modrý štít“ založený v roce 2002 Svazem knihovníků a informačních pracovníků ČR <http://skip.nkp.cz/>, Asociací muzeí a galerií ČR <http://www.cz-museums.cz/>, Českou archivní společností <http://www.cesarch.cz/>, Českým výborem ICOM a ICOMOS <http://skip.nkp.cz/odbCKMS.htm>. Činnost této neziskové národní společnosti Mezinárodního komitétu Modrý štít (International Committee of the Blue Shield) je zaměřena na preventivní ochranu, zmírňování rizik a pomoc při záchraně kulturního dědictví ohroženého přírodní katastrofou, selháním člověka či ozbrojeným střetnutím. Zde se pravidelně scházejí předsedové spolků, kterých se aktivity týkají. Modrý štít pořádá každoročně společný seminář k aktuálním otázkám ochrany sbírek při ohrožení.

Z uvedených tří typů „paměťových institucí“, které mají za úkol uchovat kulturní dědictví národa, se mohou pochlubit dobrými výsledky u nás prozatím hlavně knihovny. Mají proto vytvořeny předpoklady ve státním programu Veřejné informační služby knihoven, v němž jsou zahrnuty dva podprogramy: 1) Národní program digitálního zpřístupnění vzácných dokumentů, 2) Národní program mikrofilmování a digitálního zpřístupnění dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru.

Úspěchy Národní knihovny ČR na tomto poli jsou poměrně dobře známy a popularizovány. Jde o programy „Memoriae Mundi Series Bohemica“, zahájeném už v roce 1992, www.memoria.cz a „Kramerius“, což je projekt

digitalizace mikrofilmů, který odstartoval v roce 2000. Podrobně byly popsány a nedávno zveřejněny v článku náměstka ředitele Národní knihovny Mgr. Adolfa Knolla, zveřejněném v E-culture, Digicult, vol. 5, Issue 2 – April 2004.
<ftp://ftp.cordis.lu/pub/ist/docs/digicult/april2004.pdf>

Národní knihovna zároveň vytváří databázi „Manuscriptorium“, která je souborným katalogem digitalizovaných historických sbírek, s ambicí stát se v budoucnosti souborným katalogem mezinárodním.
www.manuscriptorium.com

Uvedené příklady ukazují, že při pohledu zpět na posledních deset let se máme čím pochlubit, ale mnoho úkolů – zejména v zajištění komplexní spolupráce knihoven, muzeí a archivů – ještě stojí před námi.